

KONCEPCJA ARCHITEKTONICZNO-URBANISTYCZNA ZAGOSPODAROWANIA PŁYTY RYNKU W STARYM FORDONIE W BYDGOSZCZY WRAZ Z OTOCZNIEM

Głównym założeniem projektu jest stworzenie reprezentatywnej przestrzeni małego miasta, będącego jego wizytówką, ale jednocześnie sprzyjającej spotkaniom mieszkańców, stworzeniu miejsca, gdzie w kameralnej atmosferze mogą spędzić czas ze znajomymi i gośćmi.

Ważnym założeniem jest scalenie pierzei z placem rynku, zniwelowanie wpływu ruchu kołowego, usunięcie rozwiązań typowo drogowych, wprowadzenie sprzyjających ruchowi pieszemu i dostępnymi dla niepełnosprawnych. Strefa rynku ma być bezpieczną przestrzenią pieszą, deptaku z warunkowym i uspokojonym dostępem dla ruchu kołowego dojazdowego i komunikacji miejskiej.

3 KULTURY

Istotnym tłem projektu jest próba zaznaczenia współistnienia w nim niegdyś trzech kultur. W projekcie zaznaczone to jest stworzeniem demokratycznej przestrzeni publicznej, gdzie każdy, niezależnie od rasy i wyznania może czuć się swobodnie i spędzać czas, tak jak kiedyś owe trzy kultury żyły obok siebie.

Jednakże w sensie materialnym ich obecność zaznaczona została 3 różnymi materiałami. Kościół ewangelicki charakteryzuje się użyciem cegły ceramicznej jako budulca i materiału elewacji. Ceramiczna wieża kościoła św. Jana Apostoła i Ewangelisty widoczna jest na końcu osi ul. Bydgoskiej. Fordoński kościół katolicki ma z kolei jasną gładką fasadę z ciemnym hełmem wieży. Stąd drugi użyty materiał to gładkie jasne płyty kamienne i ciemna kostka bazaltowa z podziałami odpowiadającymi podziałom frontowej fasady. Trzecia kultura i trzeci dominujący materiał to drewno. Tutaj nawiązano do faktu, że aż do XIX w. fordońska synagoga była drewniana z drewnianym dachem, a tradycyjny babiniec aż do współczesności. Drewno używane jest również jako budulec charakterystycznych szafasów – kuczki, budowanych w święto Sukkot. Masywne meble miejskie z litego drewna są tutaj tym inspirowane. We wszystkich tych kulturach znaczące i symboliczne znaczenie ma woda. Tak i w projekcie znalazła ona centralne miejsce, spajająca wszystkie części rynku.

OŚWIETLENIE

Obecne oświetlenie uznaliśmy za za wysokie i wielkomiejskie. Stąd decyzja o wprowadzeniu oświetlenia formą i wymiarami nawiązującą do dawnych latarni. Większa ich ilość i słabsze światło dadzą kameralny nastrój po zmroku. Dodatkowo ławy alei lipowej mają wbudowane własne oświetlenie. W punktach węzłowych placu przed kościołem i niecki fontanny znajdują się punkty świetlne zarysowujące ich kształt w płycie rynku. Ponadto jako istotne wskazuje się skablowanie sieci napowietrznych.

UKŁAD KOMUNIKACYJNY

Zdecydowano się zniesienie rozwiązań typowych dla ruchu kołowego. Przyjęto jako priorytet ustanowienie w obrębie płyty rynku jako dominującego – ruchu pieszego z dopuszczonym ruchem kołowym o charakterze lokalnym, dojazdowym i komunikacji miejskiej. Planowana rozbudowa układu komunikacyjnego – ronda Buxakowskiego i ul. Ametysowej, znacząco zmieni obecną sytuację i umożliwi zdecydowane ograniczenie ruchu tranzytowego. Likwidacja zatoczki autobusowej na ul. Wyzwolenia i zatrzymywanie się autobusu w świetle pasa ruchu, jak to ma miejsce w kierunku przeciwnym, umożliwi poszerzenie pasa pieszego wzdłuż zach. pierzei i wprowadzenie programu integrującego tą strefę z płytą rynku (ławki, stojaki rowerowe, zieleń, stoliki dla istniejącej cukierni).

Przy pd pierzei, jako nieekspozowanej bezpośrednio z rynku, lokuje się przystanek roweru miejskiego. Miejsca parkowania pojazdów przewidziano w strefie woonerfu, jak i wzdłuż pn części ul. Rynek, nie grupując ich w dużych skupiskach.

NAWIERZCHNIA

poziomy nawierzchni w obrębie całego rynku zostały zrównane. Wyprofilowany uskok między poziomem ulic jezdnych dochodzących do rynku jest jednocześnie sygnałem do zwolnienia i wjazdu w strefę ruchu pieszego. Dominującym materiałem posadzek jest kostka granitowa szara, układana w wachlarze. W strefie woonerfu i pd pierzei - układana rzędowo. Strefy chodników wsch i zach z płyt granitowych płomieniowanych o różnej wielkości. Pas jezdni wydzielony ciągiem słupków z betonu szarego i pasami granitowymi układanymi liniowo. wzdłuż jezdni rozmieszczone są latarnie i donice betonowe o szerokim rondzie będące meblem miejskim z siedziskiem i zielenią

ZAKŁAD KARNY

Jego obecność postrzegana jest jako kłopotliwa. Podjęliśmy próbę przekucia jego obecności w atut. W formie żeliwnych tablic informacyjnych wzdłuż pd pierzei umieszczone są informacje nt. długiej historii zakładu, jak i wcześniejszej komory celnej. Być może w samym zakładzie możliwe byłoby wygospodarowanie małego muzeum, gdzie pracowałiby więźniowie. Wymierające zawody rzemieślnicze, których było kiedyś wiele w Starym Fordonie można kultywować w formie warsztatów dla więźniów . Mogliby w ten sposób świadczyć usługi lokalnej społeczności tj. zegarmistrz, stolarz, szewc, krawiec czy przedstawienia teatralne prezentowane na placu rynku. Razem z powstającym domem kultury w starej synagodze mogły by być prowadzone zajęcia łączone mieszkańców z więźniami.

Meble woonerfu jak i dodatkowe mobilne na płycie rynku umożliwią organizację takich zajęć. Wszystkie te zabiegi pomogą oswoić zakład karny jako obiekt, jaki pomogą w integracji więźniów i ich resocjalizacji.

KIERUNEK – WISŁA

Bliskość rzeki została zaznaczona falującą formą podłużnej ławki i odstąpieniem ul. Zakładowej wiodącej malowniczo nad brzeg Wisły. Na skwerze przy ZK umieszcza się starą kotwicę jako rzeźbę - zapowiedź kierunku spaceru

PLAC PRZED KOŚCIOŁEM

kształt placu wynika z kierunku fasady kościoła św. Mikołaja i nawiązuje do jej geometrycznych podziałów. Podkreśla obecność bryły budynku w przestrzeni rynku. Czarna kostka bazaltowa wypełniająca pola w obramieniach z podłużnych płyt granitowych zamyka w klamrę jasną bryłę kościoła razem z czernią patyny wieży kościelnej. W posadzce przy ścianie kościoła tablice żeliwne z jego historią. W punktach węzłowych podziałów posadzki umieszczone są punkty świetlne, rysujące kształt placu po zmroku.

ALEJA LIPOWA

przesunięciu ulega krawędź jezdni z uwagi na jej małą intensywność, jak i poszerzenie pasu alei lipowej i związaniu drzew bezpośrednio z płytą rynku. Od strony ZK tworzy się szeroka promenada kierująca przechodnia do kościoła ewangelickiego, a w przeciwną stronę do dawnej synagogi. Związek ten podkreślony jest celowo użytym materiałem- cegłą ceramiczną i drewnem. Do promenady przylegają ławki rozdzielone konarami drzew.

Od strony płyty rynku między drzewami tworzą się półokrągłe kieszenie, tworzące bardziej kameralne wnętrza sprzyjające wypoczynkowi w cieniu drzew. Forma ław, ceramiczny materiał, jak i układ cegieł posadzki nawiązuje do lokalnego detalu

FONTANNA

nieckę tworzy delikatne wyprofilowanie nawierzchni płyty rynku. Umożliwia to, zależnie od zamiaru - korzystanie z całej powierzchni rynku przy wyłączonych dyszach. Czasowe, zaprogramowane ich włączanie umożliwia interakcję z osobami na rynku, natomiast zalanie całego zagłębienia, tworzy płytkie rozległe wodne oczko. Niezależnie od programu rozwiązanie to sprzęga wszystkie aktywności na rynku - sprzyja wypoczynkowi, tworzy mikroklimat, kameralną atmosferę i jednocześnie stanowi odpowiednie podkreślenie i ekspozycję pomnika od stony rynku.

Niecka w okresie zimowym umożliwia stworzenie ślizgawki.

W przypadku organizowania na rynku dużych imprez, jest miejscem rozstawiania sceny

WOONERF

przestrzeń warunkowego ruchu samochodowego z miejscami do parkowania, integralna część rynku, deptak. Wzbogacona o zieleń będąca buforem między strefami. Poza drewnianymi ławami projektuje się długi stół biesiadny na 12 miejsc do wspólnych posiłków czy wigilijnej wieczerzy mieszkańców.

Fotoplastykon prezentujący historyczne zdjęcia tej przestrzeni.

Podest będący atrakcją dla dzieci ale także małą sceną dla kameralnych przedstawień, punktem widokowym na płytę rynku, czy małą widownią dla kina letniego wyświetlanego na ścianie budynku. Są również stoły szachowe i poidelko w miejscu dawnej pompy.

PLAC PRZED POMNIKIEM

częściowo pod koroną największego drzewa lokuje się plac związany z pomnikiem. Od pn strony ma on swój kameralny charakter jak i miejsce ceremonii. Od strony pd przylega do ław i donic z zielenią, a sam pomnik podkreślony jest osią fontanny.

Pn stroną tej strefy możliwy jest okazjonalny dojazd na plac przed kociotem

INSTALACJA – MODEL KOŚCIOŁA

w miejscu widocznym z płyty rynku w ogrodzie przy kościele, na niskiej platformie, żeliwna lub mosiężna makieta wyjaśniająca orientowanie kościołów z możliwością obserwacji padania promieni słonecznych, jak i kolejne fazy rozbudowy kościoła św. Mikołaja

KOSZTORYS:

Zestawienie powierzchni:

- kostka granitowa	4350m ²
- płyty granitowe	1500m ²
- kostka bazaltowa	500m ²
- cegła czerwona	750m ²
	Razem: 7100m ²

Przybliżony koszt inwestycji:

Wymiana nawierzchni	3.490.000zł
Wykonanie mebli miejskich oraz przystanków	250.000zł
	Razem: 3.740.000zł